

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1923. május hó 20-án
II. Évfolyam * 12-ik szám.

Megjelenik havonta kétszer
Cluj—Kolozsvaron, Strada
Nic. Filipescu 10. szám.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre - - - - - 50 Lei

Fél évre - - - - - 25 Lei

EGYESSZÁM ÁRA 2 LEI

II. évfolyam. 1923. május 20-án. 12-ik szám.

Az „Aranykorszak” tartalma:

VALLÁS ÉS FILOZOFIA

<i>Egy haldokló világ</i>	171
<i>Jövel oh dicső feltámadási reggel</i>	174

MŰVÉSZET ÉS IRODALOM

<i>Esperanto</i>	172
<i>Leszerelés</i>	173
<i>Andalgás</i>	179

TERMÉSZETTUDOMÁNY

<i>Földrengések évei</i>	175
<i>A légköri por</i>	183

CSILLAGÁSZAT

<i>Gondolatok az asztronómiából</i>	177
-------------------------------------	-----

HÁZTARTÁS ÉS EGÉSZSÉGÜGY

<i>Opium—Morfium—Heroin, Hasis—Kokain</i>	180
---	-----

VILÁGKRONIKA

<i>Nevezetesebb napi események</i>	194
------------------------------------	-----

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Megjelenik minden második vasárnap.
Strada N. Filipescu 10. — Telefon 4-40

Szerkeszti . . . . . *Faluvégi Dénes*

Előfizetési ára: egy évre . . . . . 50 le

fél évre . . . . . 25 le

Egyes szám ára . . . . . 2 le

Csehszlovákiában egy évre 20 csehkor

Amerikában egy évre . . . . . 1 dollár

Egyes szám ára . . . . . 5 cent

Levelezés és előfizetés a címre küldendőknél . . . . . „Aranykorszak”

Str. N. Filipescu 10. . . . . Cluj—Kolosváros

A TÉNY-, A REMÉNY- ÉS A MEGGYŐZŐDÉSEN ALAPULÓ FOLYÓIRAT

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP. * * * * *

II. Évfolyam.

1923. május 20. vasárnap.

12. szám.

EGY HALDOKLÓ VILÁG

HOGY a világ egy súlyos beteg, azt többé titkolni nem lehet. Azonban az orvosok nem tudnak más orvosságról, mint a jobb időkkel való vigasztalásról. Azonban a tulajdonképpeni oka a betegségnek nemcsak a rossz üzletmenetben áll, hanem sokkal mélyebben fekszik az. Az egész üzleti élet a hitel ingatag alapján bonyolódik le, amelyhez azonban a szegény üzletember hozzá sem férhet.

A földmives a gazdálkodáshoz keres hitelt, a kereskedő üzlete megnagyobbításához, vagy egy jó üzlet lebonyolításához. A munkásnak hitelre van szüksége a lakbér kifizetéséhez és a munkanélkülinek a szükséges élelmiszerek megszerzéséhez. Háztulajdonosok pénzt vesznek fel, melyet ingatlanukra jelzálogilag bekebeleztetnek, hogy spekulálnak vele.

A gazdasági viszonyok néhol arra kényszerítik a földmunkást, hogy olyan munkabérral érje be, amelyen egy városi kezdő bankhivatalnok nevetne és amelyből nem igen kérne. A városi munkások behozták a bérelőleget. Ez különösen az építő-iparban és a szövő-iparban honosodott meg. A munkaadók természetesen ezt elitették és ezt az eljárást nagyon oktalannak minősítették és el is utasították. A városok túlnépesedésben szenvednek és az igazi életszükségletek termelői elenyésző kisebbségben vannak. A városokban előállított termékek jelentékeny része ott lesz elfogyasztva, még pedig egy olyan társadalmi osztály által, amely azok előállításában egyáltalán nem vesz részt. Olyan állapotok ezek, amelyek legfeljebb a pénzintézeteknek és a bankiparnak válnak előnyére.

A gazdaság központosítása a városokban az üzleti negyedekben borzasztóan megnöveli a telkek értékét úgy, hogy semmiféle arányban nincsen a falun megművelhető földek értékével. A városi föld- és háztulaj-

donos természetesen nem kívánja, hogy ezek a visszas állapottok megszűnjenek és hogy ingatlanainak az értéke leszállítsassék. Az az ember pedig, aki odakiáltja: „Vissza a falura!” nyilván nincsen tisztában azzal a háttérrel, amelyet ez kiváltana. A földmives nem veheti meg a városi termékeket, sem a városi, munkanélkülieket nem tud foglalkoztatni. Sok esetben alig tudja kihozni jelzálogkölcsoineinek a kamatait.

St. Graham Oroszországról szóló közismert könyvében egy magas állami tisztviselő ezeket mondja:

„Városaink lakosságának a decentralizációja már csak idő kérdése. Miért bővüljön ki Moszkva vagy Szentpétervár még jobban? Egész Oroszországnak kellene ennek az árát megadnia. A mi országunkban bőségesen van hely mindenki részére.”

E kijelentés óta a városok lakossága gazdasági természetű okokból erősen megapadt.

Időközben az egész világon hasonló állapotok fejlődtek ki. Vajjon a jövőben is a pusztulás ezen útját akarjuk követni, vagy pedig létezik valahol egy böles Salamon, aki kivezető utat vagy orvosságot mutat ennek a haldokló világnak? Senki sem tudja többé a bajt feltartóztatni. A nehézségek annyira elhatalmasodtak, hogy az egész világ megszákutnába jutott, amelyből nem tudja megtalálni a kivezető utat.

Hát nincs olyan ember, akinek ez valóban a szívében fekszik? Csak a visszatérés az 1914 előtti állapotokhoz, mint az európai népek egyensúlyához és az akkori kereskedelmi viszonyokhoz tudna talán némi orvoslást hozni. De ki tudná ezt megcsinálni? Ha pedig ez nyomban meg nem történik, úgy nagy nemzetek az anarkia karjaiba fognak dőlni, ami Európára megint még nagyobb veszélyt jelentene.

Tud-e az **Aranykorszak** tisztelt szerkesz-

tősége egy kiutat ebből a veszélyes naponta egyre rosszabbodó állapotból?

J. B.

A szerkesztőség válasza erre a kérdésre nagyon rövid és világos:

Az emberiségnek csak egyetlen mentsége van és ezt már Dávid király írja le a második Zsoltár 10-ik versében: „Azért királyok legyetek eszesek és okuljatok földnek bírái”, mert aki az égben trónol, kineveti és kigunyolja őket az Úr; mert törvényes királyát kente fel a Sionban, szent hegyén és elközel-

gett most az ő uralmának az ideje.

Az emberiség elhagyta fenséges Teremtője irányvonalait az igazságról, az igazságságról és a felebaráti szeretetről és azért most az aranykorszak hajnalán a legsúlyosabb megpróbáltatások és az egész világra kiterjedő nyomorúságok fájdalmas leckéjét kell megtanulni, ahová az engedetlenség, önzés és az önfejűség vitte.

Minél előbb megtanulja azt, annál hamarabb fog az aranykorszak bekövetkezni.

ESPERANTO

V ALOSZINÜ, hogy az „Aranykorszak“ olvasóit érdekelni fogja a nemzetközi esperanto-nyelv ismertetése.

A tizennegyedik esperanto világtalálkozást a múlt év augusztus hó 8—16. tartották meg Finnországban, Helingsforsban. Ebben a régi városban gyűltek össze a világ minden tájáról a legtekintélyesebb nyelvek képviselői, mely nyelvek közti különbségeket az esperanto-kisegítőnyelv útján könnyen leküzdötték.

Az esperanto jogosan sorolható a múlt évszázad legkimagaslóbb felfedezései és vívmányai közé. Már gyakran kísérleteztek egy új kisegítő-nyelv megalkotásán. De mivel helytelen alapon kezdtek ennek felépítéséhez mindig, ennél fogva a gyakorlatban legyőzhetetlen akadályok jutottak előtérbe és az összes ezirányú kísérletezések csüttörtököt mondottak. S miután még a filológusok (nyelvtudósok) is kivihetetlennek nyilvánították ezt a tervet, akkor ime, titokban egy lengyel városban 1887 júniusában megszületett egy élő nyelv.

Ezt a nyelvet egy zsidó férfi adományozta ennek a világnak. Az esperanto-nyelv alapítója: Dr. Lazarre Zamenhof Lajos. Orvos volt, aki, mint szem-specialista működött és előszeretettel, ingyen kezelte a szegénysorsu betegeket. De mint okos, tartózkodó ember, a nyelvek kutatásában zseninek bizonyult. Fáradhatatlan szorgalmu egyén volt, idealista és nagy emberbarát.

Az esperanto: a nemzetközi kifejezések választékos összetétele Európa vezető nyelveiből. Rendkívül egyszerű a nyelvtana: tizenhat szabálya van, mely alól egy esetben sincs kivétel. Ékezete egységes. Bőséges magánhangzó útján elért jó hangzás, valamint a más-salhangzóik tisztasága tüntetik ki e nyelvet.

Az esperanto-nyelv legfeltünőbb jellegzetessége és legnagyobb előnye, — a nemzetközi nyelvek bonyolult grammatikai szerkezetével szemben — egyszerűségében rejlik. Három hónap alatt — napi félórás nyelvgyakorlat után — már olvasni, írni és beszélni képes az ember ezt a nyelvet, ellenben minden más nyelv megtanulásához ehhez képest tízszeres energia és idő kívánatik meg. Például, hogy az angol-, francia- vagy olasz nyelveket elsajátíthassuk, majdnem elmaradhatatlanul szükséges az illető országokban való tartózkodás és az érvényes minden más nyelvekre vonatkozólag is. A számtalan eltérések és kéré-

teles szabályok, valamint a rendkívül bonyolult mondat szerkesztések a nyelvtanulást fáradságos és időrabló munkává teszik.

Az esperantot ellenben meg lehet tanulni otthon is, mivel mentes mindezen nehézségektől és az ígeragazások stb. szabályellenessége nem fordul elő. Minél fogva azt lehetnének, hogy egy ilyen kisegítő-nyelvet örömmel üdvözöl minden logikusan gondolkodó ember. De sajnos, nem így van. Mert amiképp mindenfajta reformtörekvés mindig és minden időben nagy és heves támadásnak volt kitéve, hasonlóképpen nagy ellenállásra talál e kisegítő-nyelv is.

Az esperanto sohasem hangoztatta, hogy célja a nemzeti nyelvek helyébe lépni, hanem általában, mint egy második kisegítő-nyelv kínálkozik. Egyetlen nép anyanyelvével szemben sem lép fel, mint vetélytárs, hanem sokkal inkább, mint barát akar segítségére lenni. Minden nép szereti anyanyelvét, még ha összhangtalanul is cseng idegen fülnek s azt a maga tisztaságában akarja megőrizni mindenképp. Hiszen a hazai nyelv a hazának képezi egy részét és minden nyelvnek meg vannak a sajátosságai, szépségei, bájai, amit rendesen csak az anyanyelvünkben éreztünk, hiszen már a bölcsőtől kezdve önmagában egyesíti az arany ifjúkor minden édes emlékét, minél fogva könnyen megérhető, hogy a világon kevesen vannak, akik odaadnák, vagy felcserélnék valamivel ezt a drága kincset, ezt a darabot a hazából, mely a világon mindenfelé elkiséri őket.

Az esperantonak, mint a nemzetek kisegítő-nyelvének osztott szerepet a következőképpen ábrázolhatjuk. Egy angol tud a saját anyanyelvén és esperanton is, hasonlóképpen a német beszéli a német nyelvet és az esperantot, éppúgy a francia, a magyar, az olasz stb. Hasonlóképpen képzeljük el, hogy az összes népek saját anyanyelvükön kívül esperanton is tudnak beszélni. Magától értetődik, hogy ha valakinek szóbeli, vagy írásbeli teendői volnának azok, akik szintén az illető nyelven beszél, azt a tulajdon anyanyelvén végzi, ellenben más nyelven beszélni egyénnel az esperanto segítségével érintkeznek.

Az esperanto ilyképp a nép között a különböző nyelvek által felállított korlátokat rövid időn belül elvolítaná. A nemzeti nyelvek a maguk sajátos szépségükkel és kedvelt hazai csengésükkel változatlan megmaradnának. Ellenben, ha a mai nemzeti nyelvek

bármelyikét is kísérelnék meg világnyelvvé emelni, ez esetben minden népek az illető nemzet hegemoniájától félhetnének és éppen ettől nem kell tartani a nemzeti és teljesen semleges esperanto-nyelvnél. A világnak ezzel egy oly nyelv lesz adva, mely nagyszerűen felhasználható minden irodalmi, nemzetközi folyóiratok stb. terén, mely ezenkívül, mint kongresszus- és kereskedelmi nyelv is a legelőnyösebb; megment a tolmáctól és a nemzetközi érintkezésben számtalan nehézséget könnyedén legyőz. A világutazó az idegen ajku vidékeken nem fogja „néma” szemlélő szerepét játszani. Nemzetközi érintkező csatornák — levelezés vagy radiofonia által nyitvatnak meg. Az emberek közelebb hozatnak egymáshoz, évezredek öreg korlátok omlanak le.

Az esperantonak már jelenleg is több nemzeti és nemzetközi folyóirata van. Irodalma a könyvek százait foglalja magában, melyek a legismertebb írók művei és soknyelvű művek fordításai. Dr. Zamenhof Zsoltár- és pentateux-fordításai a legértékesebb esperanto irodalom egy kincse, mivel a fordító alapos ismerője a hébernek. Továbbá az Uj-Testamentumot egy esperanto-bizottság egyenesen a görögből fordította esperantora.

Az esperanto-mozgalom természetesen a leghamarabb Európában nyert tért, mely gazdag soknyelvűségénél fogva a leginkább szorul rá egy ilyen kiegészítő-nyelvre, mindazáltal nagyon lassan terjed és sajnálatos, hogy nagyon kevés kormány foglalta vagy vette fel iskolai tantervébe e nyelv általánosítását. Pedig mily sok időt és energiát lehetne ezáltal megta- karítani az iskolákban! Igaz, számszámra lehet minden országban iskolákat találni, ahol felvették az esperanto tanítását. Svájcban és Hollandiában is jó fogadtatásra talált. Bulgáriában 30 felsőiskolában tanítják, Németországban 123 iskolában, Angliában 27 iskolában emelték rendes tantárggyá.

A Népszövetség elhatározta, hogy felülvizsgálat után ajánlani fogja az esperanto tanítását az iskolákban. S ezt a nyelvet már is használták kiegészítő-nyelvként az európai nagy ipari kiállításokon. Az utóbbi kiállítások közül, melyeken az esperantot használták, felemlítjük a prágait (1921 szeptember), a Zyonit (október), valamint az 1922-dik évit, valamint a barcelonai és leipzigit kiállításokat. Hasonlóképp használják nemzetközi bizottságok és komiték stb. A cseh-szlo-

vák reichsbergi kiállításon egy esperanto-hivatal is volt nyitva.

A jugoszláviai közoktatásügyi tanács elhatározta, hogy az összes iskolákban a dr. Marruzi-féle esperanto nyelvtant szerezzék be és tanítsák.

A múlt évben hasonlóképpen a braziliai kereskedelmi egyesület határozta el az esperantonak a kereskedelmi iskolában való tanítását. Brazília függetlenségének tizedik évfordulójának ünnepén a bizottság elhatározta, hogy a programot és a nyilvános közleményeket esperantoul adja ki.

A japáni esperantisták 8-ik évfolyamukat 1921 októberében ünnepelték meg Tokióban. Jelenleg a japán esperanto-intézet 800 tagot számlál.

Franciaországban, Olaszországban, Oroszországban, Romániában, Magyarországon most kezd meggyökerezni az esperanto-mozgalom és kezd jó fogadtatásban részesülni, hasonlóképp az amerikai Egyesült Államokban, Kanadában, Argentiniában és Chilében, a távol Keleten, Ausztráliában, Újzelandon és Kinában alakultak ezt előmozdító társulatok, célul tűzve ki az esperanto tantárggyul való bevezetését az iskolákba.

A tudomány az irodalom és művészetek nemzetközi egyesülete a Brüsszelben tartott legelső kongresszuson egyhangulag elhatározta, hogy az összes tagjai fognak esperantoul tanulni és jövőben azt fogják használni.

Genfben az elmúlt áprilisban tartott nemzetközi konferencia, melyen 28 ország képviseltette magát, köztük 16 hivatalos kiküldöttel, az esperanto, mint kiegészítő-nyelv bevezetését a népiskolákban szükségesnek mondotta ki.

Az esperanto hasonló előnyöket biztosít a vakok részére, mert ezen nyelven nagyobb kiterjedés és számosságú nemzetközi vonású hirdetések lehetségesek, mint bármely más nyelven.

Becslés szerint jelenleg annyi esperantista van a világon, mint amennyi a dán nyelvet beszélő népe a világnak. A dán nyelv megtanulása csupán egyetlenegy idegenajku néppel teszi lehetővé az érintkezést, az esperanto ellenben mindenféle nemzetbeliekkel lehetővé teszi azt.

A derengő aranykor szempontjából tekintve a dolgot, az esperanto egyik jele az előhaladásnak és az időnek, mert kétségkívül a közeljövőben a nemzetközi érintkezésben egy egységes kiegészítő-nyelvet fognak használni az emberek.

T. H.

L E S Z E R E L É S

Még egy végharcra hív a harsona,
Te föld lakója ne késs — siess:
Az önzés tankja vágtat rohanva,
Halál mezében szürkül az est.

Hú, hó, hajrá, előre, rajta!
A színpad csupán Armegeaddonra vár.
Mig csapkod az Isten bosszú kardja —
Aprádonként a legnagyobb keserv is — lejár.

És oszlik a köd és eiszáll a pára,
A függöny záródik a nagy dráma után.
Uj kor hasad s uj emberek világa:
Szeretet s igazság ül béke trónusán.

A fényben, a bérceken, a mérleg szintjén
Ég királya osztja a méltánylás szavát,
A jószág fénye ömlik szemén,
Oikázva szórja áldás sugarát.

JÖVEL ÖH DICSŐ FELTÁMADÁSI REGGEL!

(A halottak feltámadásának egy filozófiai szemlélete).

A SUGARZO reggeli napfény észrevétlenül lopózott keresztül egy rügyezni kezdő jávorfa ágán egy beteg szobába, ahol egy enyhén pihenő leányka sápadt arcát foglalta földfeletti fénykeretbe. Frissen ringó reggeli szellő lengeté meg az ablak függőnyeit, megsimogatva az alvó leányka hullámos szép haját. A kertben kint, a fakadó fák csúcsain enyhülő tavaszi légben jó kedvvel fogtak reggeli dalba a kedvesen csiesergő madarak. A természet újraébredő tavaszi pompájában mintha a „nagy helyreállító“ akaratával teljesen összhangban akart volna megmutatkozni az aranyos reggeli napsugárral, kedves madárdallal, esőndesen zizegő tavaszi szellővel egy csodálatos hiradást juttatva el az alvó szépség szívébe a bilinesekben tartó mély álom megszakítása céljából.

„Leányom! Én szólok hozzád: Kelj föl!” És ime! válaszképpen a kérdésre, a szempillák megremegek: szelid pirosság öntötte el a sápadt arcot... hirtelen egy kék szempár csillant elő, melynek mélyéből nagy elsodálkozás, páratlan meglepetés, lassu eszmélés és megértés tükröztek ki. De hirtelen homályba borult a szemek fénye, elemi erővel újult fel a leküzdhetetlen elgyengülésre való emlékezés — a rettenetes végső küzdelme a levegőért, az életért. Meglátja a fájdalomtól megtört, hűséges jó anyát, amint gyöngéden bátorítja őt; még fülében csengnek az utolsó vigasz-szavak: „Ne félj leányom! Bizzál teljesen abban, akinek ereje és hatalma van a borzasztó halál felett is“ — mire nagy sötétség és egy teljesen öntudatlan állapot fogta körül. És most! Mi történt? Mennyi ideig volt öntudatlan állapotban? Egy óra hosszat, vagy 2, vagy 3, 5, vagy egy teljes napot vagy száz napig vagy évig tán, vagy százig vagy ezerig? — így kergetőztek a gondolatok. Jobbját hosszan homlokához emelte, mintha ezt a titkos fátyolt szellőztetni akarta volna, hogy eligazodhasson. Tisztán érezte, hogy új életerő ömlött el a testén. Érezte az ütérét — a vért — hogyan lüktet az ereiben! Egy örömteli borzongás cikázott végig az egész testén. Tekintetét elragadóan, hódolattal-telten emelte Istenhez, hogy köszönetet mondjon. Rendre rendezte az emlékezés szétszaggatott szárait és újrászötte azt. A szobában szentügyre vett minden jól ismert tárgyat, mely még egy pillanattal azelőtt halotti szobája volt; szemébe tünt a gondos tisztaság, nagy rend, mintha különös alkalomra készítettek volna. És feltevésében megerősítést nyert, mihelyt egy széken az ágya mellett használható állapotban helyezett ruhákat pillantott meg. Vajjon képes lesz-e felkelni az ágyból? Gyöngeségére gondolva, félénken, minden erejét összeszedve fogott a felkeléshez, hogy kipróbálja a szívében újra lüktető élet megbízhatóságát s imé lábra állván, a legesekélyebb megerősítést sem érezte. És ismét az új lét érzetének gondolata cikázott végig a testén. Alig bírta visszatartani a kitérni akaró örömujjongást. De mennyire meglepődött, amikor hullámos hajfürtjei rendezése végett a tükörbe nézett. A virágzó egészség, a sugárzó szépség, a töké-

letesség egy képe! Alig mert hinni a szemének; szíve megrepesett és hevesen dobogott az öröm teljétől s szíve mélyéből fakadó haláltól.

Feltűnő csendesség és nyugalom uralkodott az egész házban a tikk-takkoló óra zaján kívül, mely kora reggeli időt mutatott. Egyetlen hang sem volt hallható, amiből azt következtette, hogy hazzátartozói még mélyen alusznak. Egészen csendben lépett ki a szobájából egy szorongó sejtelemtől hajtva, szereteteit kívánt látni. Remegve állott meg kedves jó anyja hálószobája előtt. A szobába való egy bepillantás édesanyjának üres hálószobáját engedte meglátni. Vajjon merre lehet ily korai időben? Az ágy felett még ott függött kedvenc biblia-verse: „A győzedelmest magam mellé ültetem királyi székembe, minthogy én győztem és ülök az én Atyámmal az ő királyi székében“. (Jelenés 3:21) Egy rövidke árnyék suhant a sugárzó tekintete felett, de megszünt azonnal, mihelyt emlékébe idézte a kedves anyjától oly gyakran hallgatott Isten helyreállítási tervének magyarázatát. Most már sejteni kezdte, hol lehet az édes anyja, mehisz oly gyakran beszélt az ő örömteli reménységéről, hogy egykor azon osztály tagja lehessen, melyet az Isten fel fog használni, hogy azáltal megáldja a föld összes nemzetségét. Édes anyja vajjon tényleg bejutott-e a szellemi dicsőségbe Jézus hú követéséért. Amott megvénhedt kedves apja feküdt édes álomban. Mily nyugalomról és békéről beszéltek ezek a kedves arcvonások! Meglepődve lépett közelebb: hogyan lehetséges ez, hogy oly ifjunak látszik? Az idő tán csak nem halad visszafelé! Mosolyogva csudálkozott ezen. Minden biztonnyal egy jóságos kéz simította a barázdás homlokot s a sok gondtól és bánattól arera rótt vonásokat. Enyhén, észrevétlen csókot lehelt atyjának homlokára, hogy fel ne ébressze a drág alvót s kiosont. Testvérei szobájának ajtaja ki nyitva s még a tegnapi volt nyakas gyermekeket kedves ifjukori szépségükben látta maga előtt. Az er teljes, egészséges alakok pihenésükben gyöngédek és bájosoknak látszottak, tiszta, ifju férfiaságról tanuskodva. Alig volt képes elhinni, hogy ezek az ő kesiny testvérei. Mily változás következett be náluk!

A harmadik ajtónál akaratlanul is vonakodott a következő csoda várásától. Vajjon talál-e valakit a hálószobában a fülkében? Vajjon most ki helyettesíti a hálótért mamát? Lassu léptekkel közeledett az ágyhoz. Oh, hiszen sejthette volna — Blanka a szelid, gyöngéd leány! Mily felelősség terhelte gyöngé vállát. Az ő ügyes, szorgos kezeeskéi voltak tehát azok, melyek a visszatéréséhez szükségesekről gondoskodtak s gyöngéden megérinté.

Vizsgálódó szemü leánykánk oly halkán lépett, hogy senkit sem zavart meg a házban. De legutóbbi ideje volt a visszavonulásra, ha nem akarta. Meglepijk. Időközben magasra szökelt a nap. Mielőtt ébredni kezdett volna a család, ki az ajtó felé a lépesőn szaladt a kertbe. Mily kedvesen énekeltek a madarak s a zöld tavaszi pompában dísz-

dombok ismerősen köszöntettek felé. Maga elé akarta képzelni szeretneinek viszontlátását, de nem sikerült neki, tulságosan dicsőségesnek látszott. Kíváncsian nézegette az ismerős környéken eszközölt különböző változásokat. A lépeső alján csupa virágtól volt illatos a levegő s egy napsütéses ablakban sajátos szépségű liliomokat látott — husvéti virágokat, a tavasz és a feltámadás szimbolumait a hideg zord tél után. Örömmel hajlott a fehér színű virágok fölé, ajkával érintve meg azokat és illatukat belehelve. Oh mily még sohasem látott szépségben diszlott az egész tavaszi táj az *aranykorban!* Léleekben látta, hogyan fürdik az újjászületett föld a paradicsomi napsugárban. Teljesen elmerülve ezen művészi csodába, örömeiben nem vette észre a puha pázsittól felfogott feléje közelgő lépések zaját. Hirtelen két erős ölelő karba érezte magát s egy elváltoztatott gyermekhang kérdezte: halló testvérem, milyen rejtek úton kerülél ide? A jól ismert hang egy kiáltást szakított ki kebléből: „Károly — te vagy az, te is visszajöttél?” Kölesőbb meglepetés és elesodálkozás volt leolvasható mindkét arcról s mindketten egy ideig szótlannal állottak. Az erős, szinte éreből öntött alakban Margit az ő bátyjára ismert, aki a harctéren vesztette el életét. Károlynak pedig Margit feltűnően szép szeme tűnt fel; úgy tetszett előtte, mintha az életben még sohasem látott volna ily szépséges nőt. Mily nemes alak! — édes arevonások, szelid ártatlanság és női tekintély tükröztek rajta! Hirtelen reáeszmélt az előbbi szavak jelentőségére s megrendítő hangon válaszolt: „Mondd testvérem, te is elmentél volt „nyugatra?”

„A háboru végén történt“ — felelte ő: „Tudod, majdnem egy teljes évig feküdtem betegen azelőtt; úgy jön nekem, mintha a tegnap lett volna, amikor félelmemben és rettegésemben elvesztettem öntudatomat és minden elsötétült körülöttem. De ma reggel újból felébredtem, valaki szólított engem s egyszerre eltűnt minden gyengeségem. Oly csodálatosan jól érez-

tem magam, mire aztán minden megtörtént dologra emlékezni kezdtem.“

Egyszerű, megkapó szavakkal beszélt el reggeli élményeit, amin bátyja nagyon érzékenyült.

„Hogyan, éppen ezen a reggelen? — mondtad. Talán csak nem voltam oly sokáig távol? A mi drága anyáknak igaza volt, ezt én mindig hangoztattam. Én úgy látom, mintha a tegnap lett volna, amikor a harctéren eltalált egy golyó és minden sötét lett körülöttem. Aztán úgy tetszett, mintha anyáknak így szólott volna hozzám: „Jer fiam, már elérkezett az ideje a felkelésnek!“ Mire igazán felébredtem és szerte léztem az elesodálkozástól, alig tudtam eligazodni, hisz mialatt a harctéren képzeltem magam, csak nem kerültem haza e földön a legkedvesebb helyre, mely az én menyországom? Te vagy az első személy, kit felébredésem óta láttam — jer testvérem, most részesítsük meglepetésben a mi szereteteinket.“

Margit szeliden fűzte karjába kezét, mondván: „Várj még egy percig! Tudod-e, hogy nem fogjuk látni a mi drága anyáknak? Hiszen te is ismerted az ő elesodálatos várakozását és reményét.“ „Mindenesetre“ — volt a szapora válasz. „Mily gyakran eltűnődtem mindafelett, amiket elbeszéltek nekünk a mama! Hogy te és én most itten vagyunk, közelebről és örömmel győz meg engem affelől, hogy a mi édes anyáknak sokkal közelebb van hozzánk és drágább százszorta nekünk, mintha személyesen láthatnánk. Oh mily gondolat, hogy ő most uralkodik a halál felett!“

„Jer testvérem, hadd üdvözljük a mi kedveseinket, kik oly hűségesen gondoskodtak a mi visszatérésünkről és biztosan imádkoztak érte. Jer, köszöntsük őket friss jó reggelrel s hadd ünnepeljük együtt az öröm s a megújulás husvéti reggelét!“ *Az Úr megváltottjai visszatérnek és ujongás között Sionba jönnek és örök öröm fejökön, vigasságot és örömet találnak és eltűnik fájdalom és sóhaj.* — *Ésaías 35:10.*

J. D.

FÖLDRENGÉSEK ÉVEI

EGÉSZSÉGES alvásból kificamadott, összetört tagokkal hirtelen feljedni, ha mondjuk meszeriüen hangzik, mindazonáltal valóban megtörtént 1920-ban egy terjedelmes délamerikai terület lakosságával. A földrengés száz lábánál nagyobb kőóriásokat zuditott le a hegyekről: házak inogtak meg és omlottak össze, évszázados kőalapzatok mozdultak ki helyükből, a folyók megváltoztatták medrüket vagy teljesen megszüntek, a föld bőgött, a hegyek dörögtek és vulkánikus tüzkítőréseikkel bevilágították az éjjeli égboltot.

Rendkívül megkapó és gigántikus látvány az égfelé kihajítva látni egy fénylő tömeget szédítő mozdulattal, azonban a mi jól megalapozott ősi földünket reszketni és támoalni érezni lábunk alatt — rémes tapasztalat. Az emberek örjögők módjára futnak egy ily esemény alkalmával, hátrahagyva minden értéket

és vagyont. Nemritkán eszméletüket és lélek-jelenlétüket elveszítik, élelem és ruházat nélkül szaladnak egészen megrökönyödve a természet ijedelmeitől, melyet sem megérteni, sem fel-fogni nem képesek.

Egy ilyfajta természeti szerencsétlenség alkalmából történő első hiradás az áldozatok számáról — amikor földünk valamely sűrűn lakott részét látogatja meg a földrengés — csak gyengén fedi a megrázó valóságot. A chilei földrengés 1920 karácsonyában szerencsére egy gyéren lakott vidéket sujtott, úgy, hogy csupán egy néhány százan pusztultak el. Albániában ugyanakkor egy sokkal kisebb terjedelmű földrengés által sűrűn lakott helységek a föld-színével lettek egyenlővé; ha Délamerikában lett volna hasonló földrengés, akkor Albániának népessége egyszer s mindenkorra kiirtódott volna. A középpapáni földrengésben 1891-ben

100,000 ház lett rommá és hamuvá és 10.000 ember pusztult el. Messzinában (1908) hivatalos becslés szerint 80.000-en pusztultak el.

A múlt évek is többszöri óriási földrengésekkel tündek ki. Márciusban (1921) csupán Kínában egy 8 perces földrengésben 250.000 ember halt meg. Keletáziában a nyár folyamán ezek sokkal rémesebb kiterjedésben ismétlődtek: emberek százazrei lettek hajléktalanokká és az éhínség és meztelenség áldozataivá. 1921 év tavaszán Délamerikában ismét állatot és embert kiirtó rettenetes földrengések voltak.

1922-ben az északamerikai földrészen lépett fel a földrengés. 1904 óta a leghevesebb rengés, mely San-Franciskót részben lerombolta. A január 31-iki földrengés tüzhelye Mexikóban és a Panama csatorna vidékén volt. Ott a pusztítások is igen nagyfokúak voltak. A kaliforniai partvidéken a lökések jelentékenyen erősek voltak úgy, hogy San-Franciskóban ablakok kitörttek és kémények omlottak össze. Mint nagy ritkaságot említették, hogy a rengés folytatódott az Atlanti partokig és Wasingtonban is tisztán érezhető volt. November 11-12 éjjelén Chilét heves földrengés rázkodtatta meg és többek közt Coquimbó városa teljesen rommá lett. Ezen rengés lökéskörlete 1200 Km-re terjedt és még a florenzei szeizmographok (földrengést mutató készülék) is megéreztek.

A mi föld anyánknak megvannak az ő meghatározott és korlátolt földrengés zónái. Ezek Amerika nyugati részén a karábiai (középamerikai) tengert is beleértve, Azsia keleti részein, Délamerika alsó részén, valamint a Csendes Óceán egynehány tengeralatti hegyláncain vannak. Mindezen tüzfészkek az utóbbi időben együttesen jelentőségteljesen működtek. A rengések rendkívül hevesek mindenütt. Mintha azt árulná el, hogy a mi szunnyadozó régi földünk nyujtozkodni kezdene, hogy felkészüljön egy új, nagy nap igényeihez.

G. Bigourdan tanár a párisi földrajzi egyesület elnöke újabban kijelentette, hogy a föld jelenleg egy éghajlati és geologiai átalakulási folyamatot tesz — nehéz szeismatikus zavarok következményeként Északáziában és az arktikus (sarkvidéki) régiókban. „Vulkánikus jelenségek korszakát fogjuk átélni — mondta Bigourdan tanár, — mely csupán az ember teremtése előttihez hasonlítható“.

Az ily elváltozásokat, habár előre pontosan nem ismerhetjük fel, mindazáltal nem tekinthető kizárt dolognak, hogy egészen új sziget-csoportok lépnek elő az Atlanti Óceánból, míg mások elmerülnek. A szeismatikus fejlődés köre valószínű, hogy évszázadokra fog kiterjedni és lehetséges, hogy a föld éghajlati és geologiai viszonyait alapjukban fogja megváltoztatni.

Ezen zavarok — írta a „Chicago Herald and Examiner“ lehet, hogy egy földalatti övre terjednek ki a Középtengertől az Indiai Óceánig

és Keletáziáig, végül kinyulnak az amerikai kontinens partvidékéig, ez utóbbit nagyobb érintve. Ez esetben bárhogyan történjen is a várható földrengés, mint alvó vulkán kitörése a kétezer év előttihez semmi esetre sem lesz hasonlítható.

Azonban még másfajta földrengések is vannak, — néprengések. A társadalmi rend — szimbolikus földmegrázkodtatásai tapasztalás szerint az előhírnökei szoktak lenni az előhaldás és jólét egy azután következő korszakának. Az amerikai forradalom a legnagyobb független köztársaságot hozta létre a földön. A francia vörösforradalom csupán előjátéka volt a francia köztársaság bevezetésének. Brazília, Kuba, Kína, Anglia és Germánia szülési fájdalmakat átéltek módjára reszkettek meg és vajudtak a szabadabb és haladóbb kor fellépésével. Jelenleg egész kontinensek rázkodnak meg, amelyekhez hasonlót a világtörténelem nem jegyzett föl. Valami nagyszerű és új dologra lesznek észrevétlenül előkészítve, mi egyelőre senki sem ismerhet föl, kivéve azokat, kik megkülönböztetni képesek számos tüneteit a reánk virradó aranykornak.

Szellemi téren is, a tudomány minden ágában alapvető jelentőségű változások készülnek elő. Itt az egész vonalon egy friss, forradalmias átalakító befolyás vehető észre. Régi, gyöngyden becézett s ápolt elméletek és nézetek mozdíttatnak ki szilárd alapjukból és átfogóbb horderejű újabb ismereteknek adják át helyüket. Ezt találóan jellemzi Plánknak a híres német tudósnek a nóbeldíj nyertesének egy természet-tudományi kongresszuson történt kijelentése: „Ugy látszik, csak a mi napjainkban készül el a végleges határozat egy mélyreható mozgástermékép, mely az elméleti fizikát ragadt meg. Egy oly radikálisan átalakító hatású megmozdulás ez, mely a tulajdonképpeni fizika messze túl átesapja hullámain a szomszéd területekre: a kémia, asztronómia, sőt még a filozofia területére is. Ennek következtében tudományos harcok jelennek be, melyekhez csak a kopernikusai világnézettel felidézett harcot lehet hasonlítani“.

„Most hallatlan, ezelőtt elő nem fordult végtelenségrel fognak munkához. Egyetlen tétel sem biztos most a megtámadásokkal szembe. Az összes tudományos igazságok most megtámadható számba mennek. Ugy tűnik fel számunkra, mintha a chaosz kora újból felvonuló fejedelmében volna“.

A dicsőséges korszak hajnala, melyet valaki látott a világ, a Teremtő és világkormány kinyilatkoztatott változhatatlan határozata szerint földrengések — szó szerinti és szimbolikus fajta megrázkodtatások által lesz bevezetve. Mindnyájunk szemeláttára a legmesszebb mértékben fog a következő években beteljesedni. Itt-ott nem csupán a szó szerinti föld lett megrázkodtatva rendkívüli hevességgel, hanem a sz

bolikus megrázkodtatások (forradalmak) az emberiséget kétségkívül figyelmessé teszik az isteni időrendbeni változásra valamint arra, hogy mi egy sajátságos, nagyjelentőségű átmeneti korban élünk. A Biblia többszörösen tanúsítja, hogy éppen a — „Jöjjön el a Te országod“ — kérelem meghallgatása és teljesedése előtt kell a földrengésnek lenni. (Máté 24:21) Effelől, az Isten áldott országát közvetlen közbeeső időről szól az Irás szimbolikusan: „És egy nagy földrengés lett“. (Jel. 16:18). Mivel a kisebbzerű jelképes földrengések mindig egy kis, mindazáltal lényeges javulásokkal jártak utóhatáskép az emberi viszonyokra, mely változást fog tartós javulásra sajátságosan magával hozni az összes szociális intézményeknek a legrémesebb világraszóló átalakulása.

A rengés a dolgok elváltozását jelenti, melyek lényegükben azért változnak el, hogy kinyilvánuljon és megmaradjon a rendíthetetlen. Isten az, aki a földön a dolgokat megrendíti az Ő láthatatlan erejével. Mint ki is jelentette: „Én megégszerez megrenditem nem csupán a földet (szociális rendet), hanem az eget is (a mostani kormányzó szellemi erőket)“. — Zsidók 12:26.

Figyelmet érdemel, hogy Jézus jövendölései a korszak idejére vonatkozával — a magát túlélt (elavult) társadalmi rend végén — az összefüggően kifejtett főbblegyes eseményekben különböző helyeken számos nagy földrengést sorakoztat fel, mely jövendölés már 1920 és 21-ik években sok és kiterjedt területeket átfogó földrengésekben teljesülni kezdett. Azóta egyetlen hónap sem múlt el földlökések nélkül. Kétségtelen, hogy jövőben ez elavult világra még más

és hevesebb földrengések várhatók. Dr. M. Nobles nyilvánosan állítja, hogy a március 15-én elkezdődött földrengések korszaka Európa terjedelmes részének elpusztulásához fog vezetni. Arra mutat, hogy Itáliában egyúttal működésbe lépett a Vezuv és Etna s az egész földalatti vulkán-öv Izlandtól (Angolországtól) Itálián keresztül menve, Ázsiában egy összefüggő egységet képez. Ha a több ezer km. távoli Vezuv tüzes masszait kezdi kiokádni magából, ezáltal az Izlandon fekvő Hekla is érintve lesz. Dr. Nobles azt hiszi, hogy a jövőben oly heveségű földrengés várható, hogy Európában egész területek fognak eltűnni. Hangsúlyozza azt is, hogy újabb földrészek kiemelkedése nagyon is valószínű. Még ha fel is tesszük, hogy Dr. Nobles állításai a betűszerinti földrengést illetően túl messze mennek, mindazáltal ki kell jelentenünk, hogy erre vonatkozólag a szellemi földrengés (népki-törések) tünetei valóban szaporodnak és a föld társadalmi rendjének eddig soha nem tapasztalt megrendítéseit jelentik be előre.

A legsötétebb események mutatják tüneteiket. Olyanok, mint valami viharfelhők, fénylő, ezüstös szegéllyel. Mert a jelen s a még elvárható, a végső és legnagyobb nyomorusága az embernek — a szomorúság felhői után, mely már 1914-től sújtja a földet — mihamar a sovárgott aranykorszak napjának áldott sugaraival lesz bearanyozva, amikor a Judabeli oroszán (Jézus), kinek teljes hatalom adatott mennyen és földön, fel fogja építeni a régi rend romjain örök országát — hatalommal és dicsőséggel. — Dániel 2:44.

GONDOLATOK AZ ASZTRONOMIÁBÓL

MI MAI emberek mindnyájan csodálatos fedezéseknek vagyunk szemtanúi, melyek korábbi tudományos elméleteket teljesen halomradöntenek, minélfogva ehhez mérten az asztronómiában, kémiában geológiában és filozófiában ezidáig uralkodó nézeteket revideálnunk kell. Diákkoromban például a La Glacéischus hipotézist, mint határozott tényállást tanították, ma pedig irányadó tekintélyek nem csupán mint helytelent, sőt mint nagyon valószínűtlent utasítják vissza. Ezen elmélettel szemben a mai csillagászok oda nyilatkoznak, hogy arra vonatkozólag nem létezik kézenfekvő bizonyíték, mintha valaha is csillagokká sűrűsödtek volna a ködtömegek. Közülök egy kutató azt hiszi, hogy az égi testek „kisugárzó nyomási erők“ következtében álltak elő és a csillagok golyó formájú gáztettek, melyekben az atomok bonyolult struktúrája feloldódott és az össz-tömeg a maga konstruálásában homogén. Magas temperaturájuk nem világosságot fejtett ki, hanem kisugárzó energiát, melyről az illető asztronómus azt tételezi fel, hogy az volna a főtényező égi testek képződésénél.

Más asztronómusok kérdésessé teszik azt az állítást, mintha a mi napunk vagy földünk a mostanitól eltérő más struktúrával (alkat, szerkezet) rendelkezett volna. Azt a nézetet, mintha földünk belseje folyékony volna vagy valaha is az lett volna, feladták és azt állítják, hogy ellenkezőleg a nehézkedési erő nyomása a föld belsejében sokkal tömörebb szilárdságot idézett elő, mint a felszínen. A majdnem tisztán vasból álló föld magva a saját nyomása által intenzíve van hevítve, azonban szilárd, hasadék nélküli állapotban van; a könnyebb anyagok a felszín felé lettek kitolva, ahol körülbelül mintegy tíz kilométeres réteget alkotnak. Ha a föld gyomra „folyékony anyagból“ volna, mint mondják ők, akkor a felszínen apályok és dagályok volnának, mint a tengeren.

Ezelőtt azt tanították, hogy a föld lassan, de állandóan halad a kihülés felé és majd „millió évek“ múlva megfagy a hidegben és teljesen kihál. Ez megijesztett bennünket. De most felismerjük, hogy van rádium elegendő, hogy földünknek állandóan meleget és erőt kölcsönözzön.

Széles körökben terjedt el ez a nézet, hogy földünk az egyetlen lakott bolygó a világegyetemben és látszólag a Biblia is megerősíti ezt a nézetet. Továbbá asztronómusaink még azt is kijelentették, hogy a napunk nem a legidősebb álló csillagok közül való, hanem azt lehet mondani, hogy a középkorúak közül. A csillagokat általában nagyságuk, fényük, fokuk és színük szerint osztályozzák. A legidősebb álló csillagok pld. Antares, Beteigeuze és Aldebaran-vörösek. Mások láthatólag kevésbé oly idősök, mint az Arkturus, réz-színűek. Etanán a Sárkány csillagképben narancsszínű. Oly álló csillagok, mint a Capella, Gollus, Fomalhaud, mint a mi napunk is, sárgák. A Szírius csillagok fehérek, melyeket még egész fiatal égi testnek tartanak. A Procyont (a főcsillag a Kicsi Kutyában) fehér-sárga színe következtében Szírius csillagnak nevezik. A kékes-fehér Wega a Leirben állítólag a legfiatalabb álló-csillag. Észrevételképpen a régi asztronómusok a mostani fehér Szíriust vörös csillagnak tüntették fel és tényleg vannak pld. csillagok, melyek színük tekintetében változóak. Ilyen pld. a Dubeh a Nagy Medvében, mely minden $54\frac{1}{2}$ napon sárgából vörösre változik.

A mai csillagos ég a korai időkétől nagyon eltér. Az aequinoktiák eltolódása által az egykor évszázadok előtt a magas horizonton álló csillagképek az Ekliptik-tól vett egyazon szögállásból oly mélyen fekszenek, hogy csak egy részük látható a déli horizonton. Egy néhány csillag vesztett a fényéből is, minélfogva bizonyos csillagképek alakját elváltoztatták, s egy egész csillagkép, melyet elődeink, mint a legragyogóbb dicsőséges csillagesoportnak, a Fiastyuknak (Plejádok) neveztek, oly messzire távolodtak el a földtől, hogy most már csak egy fénylő felhőcskéhez hasonlítanak.

Azok között a csillagok között található a Thuban vagy Alfa Draconis is, melyek vesztettek a fényükből. Egykor ez utóbbi volt a legfényesebb csillag a Sárkányban s mintegy négyezer évvel ezelőtt sarki csillag. Most gyengén fénylik a Kis Medvében körülbelül a Gemina és a Nagy Medve Mizar csillagzat között foglal helyet, ellenben Etanin vagy Gama Draconis felülmúlja fényben. Capella egy másik kevésbé feltűnő csillag. Egykor északon a legragyogóbbak közé tartozott, de most másodrangú kezd lenni; ellenben a Meyer Wegája felülmúlja. 1847-ben Herschel a Nagy Medvében a „Bene-nasch“-ot nevezte a legtündöklőbbnek, most ellenben az „Aliott“ a legragyogóbb stb. Hasonlóképpen az Ikrek 300 év múlva Kastor az első helyről a másodikra kerül és Polux kerül előtérbe. Ez abban találja magyarázatát, hogy az előbbi másodpercenként 25 mérföldes irammal távolodik tőlünk s az utóbbi hasonló gyorsasággal közeledik hozzánk. 140.000 év múlva becslés szerint a Polux a föld lakói előtt, mint

hatalmas nap fog feltűnni, ellenben Kastor a fel nem fegyverzett szemnek láthatatlan lesz.

Kastor egy szembetűnő kettős csillag, a kísérője zöldes-sárgán ragyog, melyet pusztá szemmel is megláthatnánk, ha a másiknak nagyobb fénye el nem homályosítaná. Maga Kastor fehér-sárga, mindkettő egymás körül végez körforgást egy ezer éves időszakban. Pályafutásukat ezelőtt 200 évvel fedezték fel s mindazóta is még nem fejeződött be egy körforgás. Kastor kísérői közé tartozik még egy másik sötét bolygó is, mintegy három napon belül végzi körfutását, s mint feltételezik, még egy másik közelfekvő kis csillag is kíséri.

Amennyiben a Fiastyuk (Plejádok) a Biblia-ismerő körök feltevése szerint a Mindenható Isten trónszéke vagy kormányzásának központja volna, annyiból ez a csillagkép érdemes a mi tiszteletteljes érdeklődésünk felkeltésére. (Profeszor Maidler) Ragyogó hat csillagból van. A hagyomány még egy másik elveszett „Plejád“-ról is szól, melyet némelyek a „Pleionok“-nak tartanak. Ezek közül a legragyogóbb az Alcione — csak egy harmadrendű csillag, míg a többiek negyedrendű nagyságúak. Ezen égi testek mindenike négy fényévnyi távolságban van egymástól, mint a hozzánk legközelebbi Alpha Centauris álló-csillag. Az Alcione távolsága mi tőlünk 300 fényév: vagy 300 év alatt érkezik hozzánk onnan a fény, ha 300.000 km. sebességgel halad másodpercenként. Ez a csillag egy óriási égi test, hatvanszor akkora fénykisugárzása van, mint a Szíriusnak, amely a maga részéről ismét negyvenszer erősebb fényt sugároz ki, mint a napunk.

A Fiastyuk csoportból a pusztá szem habár csak hatot vesz észre, a fotográfia 3000-et mutat be, közülük több (1000) már a teleszkóppal is észrevehető. Az egész mintegy ködfátyolba beburkolt csoport, különösen pompás látványt nyújt. Ez a gyűrű- és spirálalaku köd guirland-szerűen köti össze a csillagokat. Mindnyájan Szíriushoz hasonlók s egy korabeliek, feltéve természetesen, ha korukat a színük után egyáltalán meg lehet állapítani. A csillagzat másodpercenként 13 mérföld sebességgel távolodik tőlünk s ez okozza, hogy fénye tőlünk mindjobban elvész.

A Plejádok minden időben esodát és figyelmet keltő tárgy volt és különbözőképp nevezték: „Fiastyuk“, „Szent János-bogár raj“, „Méh“, „Gyémántrózsza“ stb. A görögök a tél kezdetét abból állapították meg, amikor naplemente után mélyen a horizont alján tűnt elő a Fiastyuk. Tahiti lakói az évet „magas plejádok“ vagy „mély plejádok“ szerint osztották be, aszerint, amint az korán este vagy későn este volt látható. November elsején, ha naplementekor tűntek elő a Druidák, akkor a világ pusztulását s annak helyreállítását ünnepelték meg. A templomban kioltották a szent tüzeket és azt hitték

hogy a halottak szellemei itélettételre hajókáz-
nak össze, ahol a halál istene minden meghalt-
nak kiutalta jövendő lakhelyét. Ugyanerre
vezethető vissza a november 2-án a római katho-
likusok által megtartott „halottak napja“, az
episzkopálisok „szent napja“, mikor a halot-
takért imádkoznak.

Tehát valóban figyelemre méltó, hogy a kü-
lönböző népek, mily nagy fontosságot tulajdo-
nitottak ezen csillagképnek. A régi peruiak a
Plejádok előtünésekor látogatásokat tettek ba-
rátaiknál is rokonaiknál és évés- meg ivásköz-
ben jajveszékelésbe törtek ki. Indiában november
havát a „Plejádok havának“ nevezték s akkor
ünnepelték meg „a halottak napját“. Az ausz-
tráliai négek ezen csillagkép tiszteletére esa-
tatáncot rendeztek. Az aszkétok azt hitték,
hogy a világ egyszer a Plejádok előtünésekor
vizözönben pusztul el s amikor a csillagkép
zenithez ért, hogy elhárítsanak egy ujboli ka-
tasztrófát, emberáldozatot mutattak be engesz-
telésül. November 1. 2. után mikor már zenit
fölé emelkedett a csillag, a „megszabadulás“
örömnépét ülték.

A dolog még bővebb megvilágításából közöl-
jük, hogy az aszkétok ezen hagyományt a
korábbi toltékoktól és chichimék-től vették át,
mely hagyomány szerint a vizözön előtti idő
az atonatik vagy „vizek napjának“ volt a kora.
Ez a korszak egy világgraszoló vizáradással zá-
ródott, melyet az ő hagyományuk szerint csak
egyedül Cox-cox vagy Teo-Cipactli élt túl az
ő feleségével Xochiquetzal-al, egy ciprus fából
készült tutajon menekülve meg. Egy másik
leírás szerint az ő bárkájuk egy szomorufűz
üres fatörzse lett volna.

Az utolsó évszázad egy ismert csillagásza
— valószínűen agnosztikus gondolattól befo-
lyásolva — az ó-korbéli csillagászati hagyomá-
nyokból a vizözönt ledegradálta. Ugy tűnt fel
előtte, hogy a régi káldeai asztrologus templo-
mokban leírt csillagképek akkor — a maiaktól
eltérően — voltak láthatók. A Centaurus ahe-
lyett, hogy „ló-ember“-ként lett volna feltüntetve,
mint olyan ábrázoltatott, aki adományt áldoz
egy „oltáron“. Ennek közelében található „Argó“,
a bárka, nem hajóhoz, hanem inkább egy vi-
torlás csónakhoz hasonlított. A bárkán egy ga-
lamb volt látható, a hátsó részén pedig egy

hidra a hajó víz-szintjével egy színbe levő
tengeri fenevaddal, — a Corvus holló volt. Az
oltár füstjében egy kézív ábrázolta a szivar-
ványt. Az akkori déli égöv határán, vagyis az
ég térképén voltak a vizesillagképek: a Déli-
hál, a Cethal, a Vizöntő, Eridanus és Hidra.
A csillagászok állítása szerint ebből a véletlen
csoportozásból származott aztán Noé és a vi-
zözön legendája. Mily ésszerű azonban az ellen-
kezőt feltételezni, nevezetesen, hogy az akkori
csillagászok a csillagképek vagy csoportosítások
neveit a vizözönről szóló rémes pusztulásról
szóló hagyományból vették át.

Ugyancsak az illető állítja, hogy a mitologia
pusztán a csillagjegykultusz kinövése az asztro-
logus templomokból s onnan indult ki. Ellen-
ben mi azt gondoljuk, hogy a mondászerű mi-
tologiahősök és félistenek felől ésszerűbb meg-
fejtés található nephilínekről, a bukott szellemi
existenciák kores ivadékairól szóló tudósításból,
melyről a Biblia is említést tesz. (Ez az utalás,
az intelligens embert gondolkodóba kell ejtse).

Ezen gazdag szellemű, de félrevezetett tudós
egy újabb meglepetésével zárjuk cikkünket. Ne-
vezett tudós észrevétele szerint Krisztus szü-
letésekor három bolygó konjukciója (együttállása)
fordult elő nevezetesen: Jupiter, Saturnus és
a Mars, valószínű hogy még egy meteor is
hozzájárult. Mindezt valamikor az asztrologiának
hódoló időben a gyermek Jézus horoskopjának
(jóslás) tekintették volna és ezen tudós által
a „káldeus asztrologusok“-nak nevezett keleti
bölcsek a született gyermek nagyságára mutat-
tak volna rá. Nyiltan vallja, hogy ezen fejte-
getések közül egyik sem egyezik az evangé-
lium tudósításával. Sem konjukciós bolygók, sem
meteorok, sem ismeretlen tünemények nem előz-
hették meg a születést és nem mutatták az
utat. (A régiek a meteorokat üstökösöknek tar-
tofták.)

Az istentagadók nemritkán állítják, hogy az
asztrologia tanulmányozása az Irás megeafolá-
sához vezet; de mi ennek az ellenkezőjét hisz-
szük, hogy a nagy világegyetem tanulmányo-
zása a Teremtő és az ő művei iránti hódolatot
váltja ki szívéből olyannyira, hogy a lélek
akaratlanul is így kiált föl: „Nagyok és csodá-
latosak a Te utaid mindenható Úr Isten!“

Gerhard Pál.

ÁNDALGÁS

Mily jó bandukolni a lelki mezőn
Magas piramisok s pálmafák árnyában.
Megcsodálni mindent, ahol életzőn
Szeli a réteket szerte-szét hosszában.

Mily jó az Úrral szállni, mint madárfiók,
Csüngen ajakán édes gyűgyögéssel.
Repülést tanulni magához hívott. —
Esésközben felfog forró öleléssel.

Mily jó — mindennél jobb szárnya védelmében
Magasba szállani teljes bizalommal:
Vele lenni mindig, örömben, veszélyben,
Csak előre törve, az arcon mosollyal.

SZABÓ LAJOS

OPIUM—MORFIUM—HEROIN—HASIS—KOKAIN

E mérgek borzasztó elterjedése Amerikában és más országokban

(Folytatás)

A lélek pokoli kinjai

DE QUINCY „Egy opium szenvedélyes vallomá-
sai“ klaszikusnak bizonyult az opiumszenvedé-
lyesek szenvedéseinek leírása tekintetében. Álljon itt
egy kis idézet:

„A rendszeres opiúmelvezők legborzasztóbb kinjai
lelki természetűek. Az opium, hogyha kellő adagot
vettek be belőle, mindig szép álmokat és képzeteket
idéző elő; azonban hosszabb élvezet után ezek a kel-
lemes érzések eltűnnek, hogy egészen másoknak
adják át a helyüket. Kellemes hangulat helyett dé-
moni varázsként hat és rémképek és utálatérzések tá-
madnak. A még mindig intenzív álmok egészen más
irányba csapnak át. Az élvezet első idejében, mintha
az egész környezetben valami mennyei fény ömlene
el, amely később pokoli tűzzé változik. Sárkányok,
kisértetek, borzalmas látomások rémképekkel töltik
meg az álmokat. Az alvást nem kísérik többé az előbbi
boldog érzések, hanem inkább szorongás és félelem,
míg végre az illető egy örökös nyomoruság áldozata
lesz.

Az opiúmszedő elveszti az ő morális érzékét. Tel-
jes komolysággal akarja és óhajtja a maga szándé-
kait kiélni és megvalósítani, azonban képzelete messze
túlhaladja tényleges erejét és képességét, nemcsak
a kivétel, hanem az akaraterő tekintetében is. Hazu-
dik egy mázsás teher sulya alatt, amely lidérenyo-
másként nehezedik reá. Mindenki szeme láttára ha-
zudik, hogy eltökélt szándékait örömmel akarja ki-
vinni, egy teljesen béna és így az ágyhoz kötött em-
ber, akit arra kényszerítenek, hogy legkedvesebb
barátait és hozzátartozóit megrágalmazza, pedig hát
az életét is feláldozná értük, hogyha csak felkel-
hetne és járhatna. Azonban olyan tehetetlen, mint egy
kis gyermek és egy újját sem tudja megmozgatni.“

A New-Yorkban megjelenő „*Evening Journal*“
1921 áprilisi számában egy morfiúmszedő szenvedé-
seiről számol be. Egy szerencsétlen asszony története
ez, aki maga beszél: „Több évvel ezelőtt, mikor be-
beteg voltam, szoktatták rám a morfiúmelvezetést. Mi-
kor rájöttem arra, hogy rabja vagyok a morfiúmnak,
borzalom és félelem fogott el. Mint özvegynek, a csa-
ládómról kellett gondoskodnom. Mindig szánalommal
néztem a morfiúmszenvedély legyengült erélytelen
áldozataira.

Egy napon azután egész világosan annak a tuda-
tára jutottam, hogy nem kellene többé szedni ezt az
„orvosságot.“ Legnagyobb megdöbbenésemre csak ak-
kor kezdtem tisztán látni. Megfordultam, haza men-
tem, de nem vettem magamhoz a méreghől. Félelem
vett rajtam erőt, mikor éreztem, hogy pokoli kínok
kezdenek gyötrenni, csak azért, mert nélkülöztem a
morfiúnot. Még fel sem tudtam fogni, hogy én a mor-
finisták kérérelhetetlen kigunyolója most magam is ál-
dozatává lettem ennek a szokásnak. Hogy mit szen-
vedtem és hogy mily kínokat állottam ki, azt leírni
nem lehet, míg aztán a hét végén a lakásomtól messze
fekvő beszerzési helyet felkereshettem, ahol az ajtó

előtt inkább holtan, mint elevenen rogytam össze.

Erre azután elmentem az orvoshoz, aki nekem ezt
az orvosságot felírta és térdre borulva könyörögtem
neki, hogy gyógyítson meg, azonban egész nyíltan be-
vallotta nekem, hogy a morfinistáknak nincs ment-
ség és hogy az egyetlen dolog, amit tehet az érde-
kembe, hogy orvosi engedéllyel megszerzi nekem a
szükséges morfiúmot.

Nem tudtam a dologba beletörődni és elhatáro-
ztam, hogy orvosságot fogok keresni. Erre aztán vár-
tam a szabadságomig és a lehető legkevesebbet szed-
tem az orvosságból. E nélkül nem bírhattam volna ki,
mert az idegzetem teljesen tönkre volt téve, úgy, hogy
ilyen állapotomban nem tudtam a munkaadóm előtt
megjelenni, vagy munkatársnőim előtt mutatkozni.

Azon voltam, hogy „orvosságom“ lehetőleg kis
mennyiségével a normális állapot látszatát keltsem.
Szabadságom alatt egyik orvostól a másikhoz futot-
tam és kértem őket, hogy gyógyítsanak meg. Hiába
volt: nevettek és gúnyolódtak rajtam, „morfiúellen-
ségnek“ csufoltak és még örülhettem, hogy ezek a
„mélyen tisztelt orvosok“ ki nem dobtak; nem akar-
tak és nem tudtak rajtam segíteni. Erre aztán még
egyszer összeszedtem minden akartomat és megpró-
báltam egyszerűen nem szedni az „orvosságot“, míg
azután az utcán összeestem, úgy, hogy haza kellett,
hogy vigyenek. Szivgöresöt kaptam a morfiú hirte-
len kimaradása folytán. Az előhívott orvos mindjárt
felismerte az okot és nyomban gondoskodott a szük-
séges „orvosság“ beszerzéséről. Sokáig feküdtem az-
tán és sokkal gyengébb voltam, semhogy a követke-
zőtényeket átgondolhassam és bár nagyon gyenge vol-
tam, mégis boldognak éreztem magam, hogy megint
„normális“ vagyok, már amennyire a morfiúmszen-
vedély hatása alatt ez még lehetséges volt.“

Már egész kis adag morfiú fejfájást és étvágy-
talanságot idéző elő, melyekhez nagy bágyadtság i-
hozjárul. A kötelesség és igazságérzők mások irá-
nyában teljesen eltompul. Az igazság és hazugság
közötti határvonal egyre jobban elmosodik, a gondol-
kodási képesség eltűnik, hasonlóképpen az emléke-
zet is, úgy, hogy egy morfinista tudatosan és körül-
tekintően többé nem cselekedhetik. Az ígéretek
megfelelnek és bizalmatlanság kerekedik felül, to-
vábbá az ármánykodásra és becsapásra való hajlam.
A morfinista rendszerint tíz év múlva hal meg, kivé-
telesen néhány évvel tovább is kihuzza, de nagy-
ritkán 15 évnél tovább.

A kokain a morfiúmnál is veszedelmesebb, a leg-
borzasztóbb az összes e fajta mérgek között. Ha
egyszer valakinek a szokásává lett, úgy tartós gyö-
gyulás teljesen ki van zárva. Egy adag, vidám ha-
ngulatba hozza az embert, szellemi tevékenységre ös-
tönöz és kellemes testi érzést ébreszt. A hatás elmul-
tán kedélyi nyomottság következik be, újabb adag
van szükség, majd megint újabbra és így megy
tovább. A végén a hatás teljesen elmarad és az
dozat érzéketlen vagy hisztérikussá lesz. A koka

a szívet és az agyat izgatja és minden fájdalom megszűnik, a kokainélvező így nyugalomhoz jut. Ha azonban nem szedi az orvosságot, úgy ingerlékenység, buskomorság, kimerülés, álmatlanság és szerencsétlenség érzése következik be; hogyha aztán a beteg nem kapja meg a szükséges adagot, úgy más csillapító szerhez nyul, azonban egy sem tudja pótolni a kokaint. Az eredmény az életerő elvesztése.

A szokásos csillapítószer-élvezők kínjai

Akik ilyen narkotizáló szereket szednek, leírhatatlan kínokat szenvednek, ha az orvosság elfogyott. Gyorsan eltékozzolják a háztartási eszközöket is, csak, hogy megint beszerezhessék a szükséges orvosságot, hogyha az árus eljön. Démonokat látnak. A kaliforniai „Los Angeles”-ban megtartott antinarkotikus ligán két asszony könnyezve beszélt el, hogy milyen korzasztóan szenvednek, hogyha az „orvosságuk” kifogy; egy másik asszony ájultan terült el a földön, mikor e kábító-szerekkel való rémes tapasztalatait akarta elmondani, míg egy másik hölgy már pusztán a szenvedésekre való visszaemlékezésre öntudatát vesztette el. Hogy megbízható adatokat szerezzünk e cikk megírásához, hát felkerestük dr. Simont, a csillapító-szerek társaságának az elnökét. Az orvos leírta a kábító-szerek áldozatainak a kinézését és megmutatta nekünk a férfiak és nők „betegségük” előtti és „betegségük” utáni fényképeit. Az elváltozások rettenetesek voltak. A mérge halálosan pusztító hatást gyakorolt. Már rövid három év alatt az arcok teljesen eltorzultak, úgy, hogy nem voltak többé felismerhetők. Dr. Simon ezeket mondta:

„A morfium élvezete összehuzza a szemhéjakat, míg a kokain és heroin kitágítja őket. Hogyha ezekhez a betegekhez kérdéseket intéznek, úgy a felső ajkukon — jellemző tünetként — gyöngyszerű izzadságsepp jelenik meg. Hogyha szükségük van a szerre, úgy hosszú lépésekkel elsietnek; hogyha azután megkapták, úgy gyorsan futnak egyik kezükben tartva a drága kincset, úgy, hogyha egy rendőr megállítja őket, a port a levegőbe fújják, vagy más módon tüntetik el. Egy detektív már a mozdulatokból is felismeri az ilyen személyt, ha hozzájutott a mérgehez.

A bűntények történetében semmi sincs, ami átkozottabb, társadalompusztítóbb vagy elvetemedettebb volna, mint a kábító-szerek.

Egy ember tíz napig egymástán íhat szeszt anélkül, hogy részegessé válna. Aki azonban tíz napig kábító-szereket szedett, anélkül, hogy valami betegség erre kényszerítette, ezen rövid idő alatt szenvedélyes narkotikumszedővé lett.

A kokain lelki elváltozásokat, tolvaj, sőt gyilkos vágyakat ébreszt. Nem is kell rajta csudálkozni, hogyha a szenvedélyes kokainélvező a sokféle képzelődés kényszerképzet vagy szellemi téboly folytán gonosztevővé lesz. A kábító szerek a lelket teljesen lealacsonyítják.

Ilyen betegek gyógyítását minden esetre meg lehet próbálni, azonban nagyon kevés kilátással. A kórházból elbocsátott szenvedélyes morfinisták felvételre kolóniákat kellene létesíteni. Hogy a legtöbben ismét visszamenek a kórházba, annak oka a teljes

vagyontalanság, mivel az utolsó fillérjüket az „orvosság” emészttette fel. Sem munkájuk, sem ruhájuk a testüket takaró rongyokon kívül. Sajnos, ezekről a szegényekről a kórházból való elbocsátásuk után tovább nem gondoskodnak, ezért aztán könnyen kísértésbe jutnak, hogy régi környezetükbe visszatérjenek, ilyen esetekben azután is szenvedélyük rabjaivá lesznek.

Egy szenvedélyes morfinista vagy kokainista egy két vagy tíz nap alatt kigyógyítható. Azonban ez a gyógyítás csak a testre vonatkozik. A kivánság, a vágy még mindig fennáll. A beteget lelkileg kell helyreállítani és az óhaj ő benne *magában* kell, hogy keletkezzen, a gyógyulás csak akkor következhetik be, hogyha az a saját bensőjükből indul ki. A visszaesés veszélyét megelőzendő, a beteget paraszt gazdánál kellene foglalkoztatni, ahol teljes felgyógyulásáig kellene megmaradnia.

A legtöbben, akik ilyen kábító szereknek hódolnak, úgy szellemileg, mint erkölcsileg el vannak fajulva. Előfordult, hogy bankdirektorok e szenvedélyük miatt az utcára kerültek. E sajnálatra méltó áldozatok közül sokan e mérgek élvezhetésének a kedvéért a legszükségesebb táplálékról is lemondanak és nagyon gyakori dolog, hogy az ilyenek egy gyógyintézetbe kerülnek s itt egy hét alatt 30—80 kilót hiznak.

Mérgekkereskedők

Az állam, amely legmagasabb hivatalos szervei útján 35-ször annyi opiumot vásárol az angol birodalomtól, mint amennyit a kormány törvényes ellenőrzés és felelősség mellett forgalomba hozhat, ami által bűnrészesé lesz, — mivel ennek folytán a polgárok ezrei jutnak romlásba, — csak azért, hogy a gyógyszerekkel üzérkedőket kielégítse, még más úton-módon is rengeteget csempésznek be ezekből a mérgekből.

A törvényes kereskedelemnek sokféle központjai vannak. Egy ilyen dolgozik például Montrealtól, északnyugat felé mindenekelőtt New-York városában. Egy további központ van Középkánadában és a Kansascityban lévő tengermelléki helyeken, míg San Franciskóban van a nyugati központ.

A csempészek nyereségei óriási méretűek; sokkal magasabbak, minthogyha az árusok áruikat gyógyszerkereskedések útján szerzik be, mert a nagy kereskedelem az üzletnek, amelyek különben is nagy haszonra dolgoznak, nem nyújt valami nagy árelőnyöket. Európában, egy csempész latonként 3 dollárért veheti meg a mérget, amelyet az Egyesült Államokban 12 dollárért adhat el; emellett ügyes keveréssel a nyereség 300—1000 %-ra is emelkedhetik.

Belzebub ezen ügynökei lángeszű csempészmódszereket találnak ki. A vámhivatalnokok például két plüsből készült medvét foglaltak le, amelyek több száz dollár értékű opiummal voltak megtöltve. Egy más helyen egy olaszt fűleltek le, akinek bal műkeze a könyökig opiummal volt megtöltve. Egy vidéki vendéglőnek a teteje alatt a rendőrség nagy mennyiséget talált ebből a „gyógyszerből.” Kinából, Németországból és Olaszországból jövő tengerészeket gyakran kaptak rajta opiumcsempészetben.

Egy kereskedő kutyája nyakravalójában rejtette

el a mérget; ez a kutya mindig elkíserte, mikor bevőit látogatására ment. A börtönlakók levelekben kapták meg nélkülözhetetlen „orvosságukat“, melyek papírjára forró vassal préselték rá a morfiomot, vagy a heroínt. A címzeteknek csak meg kellett enni a papírt, hogy hozzájussanak élvezetükhöz.

A vevőnél történő látogatások

Egy New-Yorkban hurokra került opiumkereskedő épügy látogatta a bevőit, mint például a tejesember szokta a maga bevőit látogatni. Reggel hat órákor indult útra és sorra látogatta a bevőit. Egyik helyen három kokainport, a másik helyen egy üvege se morfiomot, a legközelebbi házban hat heroín-port kellett leadnia. Könyveiből kitűnt, hogy egyeseknek időnként még opiumot és heroínt kellett szállítania. Egyes alkalmakkor egyes bevőinek még külön opiumos cigarettát is kellett adnia füstölő lakomák alkalmából.

Iskolai vizsgák alkalmával ilyen árusok a magasabb iskolák körül ólálkodnak, hogy az ideges diákoknak „orvosságukkal“ megszerezzék a szükséges nyugalmat. Eppen a legnagyobb izgalom közepette jelenik meg ez a „jóltevő“ csukott gépkocsin heroínnal vagy kokainnal, hogy eladja áruját a tanulóknak. A minden árus előtt jól tudott tény, hogy ez a kezdete a borzalmas tíz év múlva halált okozó szenvedéseknek az árus lelkiismeretét nem nyugtalanítja.

Gyakran fiukat fogadnak fel ezeknek az árusoknak a megfigyelésére, akik idővel maguk is áldozataivá lesznek ennek a szenvedélynek és erre a foglalkozásra adják magukat. Kényelmes anyák által gyermekeiknek adott csillapító nedvek igen sok esetben okai a későbbi szenvedélynek anélkül, hogy az áldozat ezt valaha megtudná. Szegények- és gazdagokból, tanultak- és tanulhatatlanokból a társadalom minden rétegéből rekrutálódnak ezek a rettenetes nyomorba kergetett rabszolgák.

Dr. Simon elmondja azokat a nehézségeket, amelyek útjában állanak annak, amíg egy ilyen árust lefűlelnek. Ezeket mondja:

„Valakitől megtudjuk, hogy ott egy árus kábító szereket árul. S feltesszük a kérdést: „Miért nem csipik el ezt az embert?“ Miért? Először azért, mert előbb saját magunknak kell az árustól a mérget megvenni, mielőtt vádat emelhetnénk ellene, mert egyetlen bíróság sem fogadja el tanuképp a morfinistát. Ezért a rendőr közegek kénytelenek a morfinistát adni és „orvosságot“ vásárolni.

A detektív tehát morfinistának adja ki magát, E cikk írója látta egy ilyen detektívnek a fényképét és alapos megfigyelés után nyomban felismerte. Sok ilyen emberrel bajlódott, míg megtudta, hogy hol szerzik be orvosságukat. Az opiumszendélyesek gyakran nagyon bizalmatlanok és csak ha teljesen megbizonyosodtak, nevezik meg a „beszerzési forrást.“

A titkosrendőr azután az árushoz közeledik és k.-t vagy h.-t vagy egyebet kér tőle. Az árus is ép olyan

bizalmatlan és gyakran több nap mulik el, míg elszánja magát az eladásra. A végén aztán pénzt kér azután az opiumszendélyest játszó detektívnek megmondja, hogy hol fogja átadni az „orvosságot.“ Mielőtt a bevő várakozik, gyorsan előjön valaki — nem mindig maga az árus — és valamit a markába nyom majd nyomban eltűnik.

A közvetítők az opiumárusításnál

Dr. Simon egy egészen gonosztevőtípusra — a bevő és árus közötti közvetítőre — hívja fel a figyelmet. Ennél a mesterségnél mindkét nem van képviselve. Mint ügynökök, maguk nem rendelkeznek az áruval a bevőnek — aki természetesen már szabályszerű szenvedélyes, — csak azt mondják, hogy hol kaphatja meg a szert, az árusnak pedig, hogy hol adhatja el. Ezzel kettős megbízást kap: az egyiket az árustól, a másikat a bevőtől. Ez nagyon jövedelmező üzlet és sokkal biztosabb a közvetlen eladásnál, mert egy ilyen közvetítőt nagyon nehéz a vádlottak padjára ültetni. Az opiumszendélyes sohasem fogja az embert, aki a nélkülözhetetlen szert neki megszerzi, feljelenteni. Nagyon jól tudja, hogy nem élhet az ő „orvossága“ nélkül. Hogy milyen módon szerzi ez a közvetítő az új bevőket, azt a *New-York Times* 1921 november 27-iki száma a következőkben mondja el:

„A mérgelezők serege különböző helyeken találja meg a maga „közvetítő“-jét. A legelőkelőbb vendéglőkben, mulatóhelyeken, színházakban, tánciskolákban, egy szóval ott, ahol az emberek összejönnek, seprí be ez az emberfajta a legtisztább nyereségét. Egy ilyen ügynök gyakran egy zárt társaságnak mutatathatja be magát és nem ritkán lányok által, akik érte dolgoznak. Ez alkalommal meghív egy „kilátásba helyezett bevőt“ egy érdekes éjjeli társaságba, amelyben egy nagy művész stb. fog fellépni; további csábítási mód, hogy játék lesz, vagy hogyha ez nem sikerül, akkor azt mondja, hogy „ujjonnan szerzett barátját“ egy igazi opiumtársaságba vezeti, ahol természetesen csak, mint „néző“ és nem mint „résztvevő“ fog szerepelni.

Erre a társaság, — két vagy három mítsen sejt „jövőbeli bevő“, a bizalmi férfiúval egy szomszédhelyiségbe mennek, ahol az opiumszívók megmutatják a művészetüket és a nézők figyelik a hatást.

És most aztán jön e pillanat, amikor felkérjük őket, hogy próbálják meg maguk is — „csak egyszer“. Ennek a felhívásnak rendszerint szívesen eleget tesznek. Talán nem volt olyan csodás a hatás, mint ahogy azt elképzelték. Erre egy más éjszaka egy más éjjel retávál próbálják, hogy meglássák, hogy jöhetnek-e meg. Ilyen módon csalják törbe a kívánsí „hajtásót“ és majdnem kivétel nélkül ott is fogják. Még észre sem veszi magát és az opium élvezete is örömevé, majd szükségévé lesz. — „Új bevőt fogta“

(Folytatása következik).

A LÉGKÖRI POR

HÁT érdemes egyáltalán porról beszélni? Megérdemli-e a fáradságot a tárggyal foglalkozni? Igen! mert ennek is feladat jutott a hatalmas természetben. Am kisérjük meg a dolgot közelebbről megvilágítani.

A por, ha az ember néha még oly jelentéktelennek és kellemetlennek is látja nagyon jelentékeny szerepet játszik, nevezetes légköri jelenségeknél és folyamatoknál. Ezért nekünk földi lakóknak jóltevőjévé lesz.

A napban oly vigan ide-oda táncoló és összevissza áramló porszemecskék tulajdonképpeni okozói minden csapadéknak, mert tény, hogy egyetlenegy esőcsepp sem áztatja a földet, melynek egy apró porszem nem volna a magja. Mikor a víz, amely a föld felszínén a nap melege folytán elpárolog, a porral telített légkörben ismét összesűrűsödik.

Az elpárolgás folytán gázalakuvá lett víz átlátszó és láthatatlan, mint a gázok. A vizgőz, amint egy forró vizes kazánból kiszállni látjuk, a felhőkhöz és a ködhez hasonlít és apró vízcseppecskékből áll. A légkör alsóbb és melegebb rétegeiben lévő vizgőz a nap melege folytán megritkul és felfelé száll. A hidegebb levegőrészekben lehül és ismét számtalan, felhőt alkotó cseppekké sűrűsödik. Azonban a lehülés nem egyetlen oka a cseppfolyóvá válásnak, mert ez, amint ezt a kísérletek bizonyították, ez a szilárd testek felületén még a porszemeken is végbemehet, azonban pormentes levegőben soha. A felhő minden egyes cseppje egy vízzel körülzárt porszem. Por nélkül tehát sem köd, sem felhő, sem eső, sem hó nem lehetséges. Sőt merjünk állítani, hogy por nélkül létünk is nyomoruságos és elviselhetetlen volna. Am képzeljük el ezt az esetet: A föld légkörében nincsen por és a víznek szükségképpen a föld felszínén kell lecsapódni. A levegő lehütése után kimegyünk a szabadba, azonban mindjárt kelletlenül érezzük magunkat, mert ruhánk nedves kezd lenni, noha az esőnek még nyoma sincsen. Körülnézünk és ugyanazt látjuk a fák, bokrok és házakon — mindenről cseppeg a víz. Esernyőt itt nem használ, mert hiszen nem esik. Megint bemegyünk a házba, de oh borzalom! mit látunk: a víz lefelé csurog a falakon, ugyanez a nedvesség rászáll a szép butorra, ágyra, asztalra, székekre stb. Télen minden jégkéreggel van bevonva, mert az eső vagy a hó alakjában a földet átható víz ezt így módon nedvesíti meg.

Mily következményei lennének reánk nézve, a porhiányának, mily barátságtalan és kedély nélküli volna az életünk ilyen körülmények között! A Teremtő valóban bölcsen cselekedett, amikor az ember által annyira megvetett port a természet szolgálatába állította és ezáltal a földi lakók jóltevőjévé tette meg!

Hogyha a föld megteremtése egy ember műve

lett volna, úgy az bizonyosan nem nyult volna ilyen egyszerű eszközökhöz, hanem minden valószínűség szerint terveket és bonyolult főzőhelyeket csinált volna bolygónk vízzel való ellátására. Hogy a port erre a célra felhasználja, az aligha jutott volna eszébe. Pedig éppen a por az, melynek fontos feladata a víz összesűrűsítését a föld színétől elhárítani és azt a magasabb, hűvösebb levegőrészekbe átteni.

De ez még korántsem egyedüli érdeme a pornak. Ennek köszönhetjük a csudálatos és annyira jótévő kékjét az égnek. Anélkül, hogy sejténők, látjuk, hogyha a ragyogó kék égboltozatra tekintünk, a nap által megvilágított port a levegőben. Ez eszközli a fénynek egyenletes eloszlását a légkörben. Az összes gázokon, bárminők is legyenek azok, a napsugarak láthatatlanul mennek keresztül. De a por felfogja őket, minden irányban visszaveri és így módon megvilágítja a légkört.

Por nélkül az eget feketébbnek látnók, mint a legsötétebb éjszakán is. Ebben a komor fekete háttérben a tüzes napkorong közvetlenül jelenne meg, ami egyidejűleg a föld felületén is hirtelen ellentétet idézne elő — élesebb, vakítóbb fényt és nagyon fekete árnyékot.

A pornak köszönhetjük tehát a mi szép nap-pali világosságunkat. A por öltözteti a tájképeket ragyogó szinpombába és a por az, amely az alkonyati jelenségeket idézi elő. A ragyogó napot felkeltekor és lenyugtakor aranyos ragyogással vonja be az a megvetett szürke por.

Nemcsak a földön és annak légkörében van por, hanem a végtelen világűrben is. A mi egész naprendszerünknek meg van a porlégköre, amely természetesen végtelenül finom. Földünkre szüntelenül finom meteorpor hull. Sokszor észlelték feltűnő kozmikus porhullást.

Mivel a mi napunk egy rengeteg vulkánal hasonlítható össze, amely erupciók (kitörések) által szüntelenül portömegeket szór a világűrbe, ezért ennek létezésén nem kell csodálkoznunk. Természetesen aztán felmerül a kérdés: hogy hogyan tudja magát ez a poranyag a nap vonzóereje alól kivonni? Ennek okát abban az óriási erőben lehetne keresni, amellyel ezek a portömegek a nap ható erejének a körén túl löveltetnek, azonban más magyarázat is lehetséges. Gondoljunk csak a fény elektromágneses erejének az elméleteire, amely arra tanít, hogy a fény étherrezgései villamos természetűek és hogy a fényhullámtól világító testecskék válnak le.

Még sok csudálatos és titokzatos dolgot lehetne mesélni a táncoló porszemekről, amelyeknek a természeti jelenségeknél oly nagy szerepük van.

Az ember nagy művei kivételénél nagy eszközök után kutat, azonban Isten végtelen bölcsességében azt veszi igénybe, amit az ember semmibe sem vesz.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK

E cím alatt egy rovatot nyitunk s alkalmat adunk olvasóinknak a bibliai vonatkozású kérdések feltevésére, amelyekre e lap hasábján a szerkesztőség időnkint feleletet ad.

... (NEVEZETESEBB NAPI ESEMÉNYEK RÖVID KRÓNIKÁJA) ...

Az *Evangeliumi kezes*tény *Diákszövetség* *genfi kiküldöttjei* *Kolozsvárott*. A genfi egyetem kiváló professzora *Albert Dartigue* a szövetség elnöke, *Bidgrain* kisasszony a szövetség titkára *Kolozsvárott* voltak, hogy az összeköttetést megteremtsek Svájc és Románia között. Csak vallás-erkölcsi szellemben igyekeznek közösséget teremteni, politikával nem foglalkoznak.

Elküldték a francia válaszigjegyzéket. A francia kormány jegyzékét, amely visszautasítja a német javaslatokat, a belga kormány is magáévá tette, sőt, a francia álláspontot további érvekkel is alátámasztotta. A jegyzéket a napokban nyújtották át az Egyesült-Államok, Olaszország és Anglia nagyköveteinek, azután pedig Németországnak egyúttal publikálják is.

Hollandia indítványt tesz a kisebbségi kérdésben. Az „*Universiel*” közli a következő párisi jelentést: Hollandia képviselőháza elfogadta *Wittert* képviselőnek azt az indítványát, amelynek értelmében a hágai kormány javaslatot tesz a Népszövetségnek a romániai és csehszlovákiai kisebbségek helyzetének megvizsgálására. A javaslat bizottságok kiküldését és helyszíni szemlélését kéri a Népszövetségtől.

Elítélték Falk botáni polgármestert a megszálló franciák háromévi börtönre és ötmillió márká pénzbüntetésre. Az ítéletnek az az indokolása, hogy hamisan informálta a franciák cselekedeteiről az újságokat.

Nikolajevics nagyherceg bejelenti igényét az orosz trónra. *Nikolajevics Miklós nagyherceg* proklamációt adott ki, amelyben bejelenti igényét az orosz trónra. A kiáltvány biztosítja az orosz népet, hogy trónralépése után megvalósítja a valódi demokráciát.

Véres harcok a dalszerbiai és montenegrói rablókkal. A görög határon a rablóbandák garázdálkodása mindig veszedelmesebbé válik és mindennaposak azok az esetek, amikor rablóbandák támadják meg a kisebb csendőrsztagokat. A napokban közvetlenül a görög határ közelében egy rablóbanda megtámadta a határon portyázó csendőröket. A rablók erős puskatűzet zudítottak a járőrre, amelynek parancsnoka azonnal elesett. *Stepen* és *Atovac* között pedig egy csendőrijárőr vívott elkeseredett harcot az ismert montenegrói rablóvezér *Basovic*s *Mijo* bandájával. A harcban a rablók győztek. Két csendőr elesett és többet megsebesültek.

Kemál pasa nem fogadja el Konsztantinámpoly mandátumát. *Konstantinápoly* felszólította *Kemál* pasát, hogy fogadja el a város képviselőletét. *Kemál* kijelentette, hogy míg a város fel nem szabadul, a mandátumot nem fogadja el.

Amerika bérbereviszi a közép-európai vasutakat. Amerikai szindikátus bérbé akarja venni az európai vasutvonalakat. Hír szerint Ausztriával kezdtek meg a tárgyalásokat, melyek *Seynel* kancellárnál kedvező fogadtatásra találtak. Német, Magyarország és Romániának sincs kifogása a bérelt ellen, csak Csehszlovákia zárkozik el egyelőre a tervtől. Nincs kizárva, hogy így könnyebben lesznek megközelíthetők az egyes országok, melyek most erős határokkal vannak egymástól elzárva.

Készenbirenkét Kolesak-tisztelet végeztek ki Oroszországban. Az orosz forradalmi végrehajtó-bizottság 252 tisztelet ítelt halálra, akik a Kol-

csak hadseregéből *Vladivoszto*kba estek hadifogságba. Az ítéletet rehájtották.

Lázadás a brandenburgi fegyházban. *Brandenburg* város fegyházban lázadás tört ki, mert a fegyház igazgatója nem akarta a fegyverek munkabérért felemelni. A zendülést katonaság nyomta el a fegyverrel.

Voroszki orosz delegátust a lausennai konferencia alkalmával egy sweizi olasz származású tiszt meggyilkolta.

A Krupp-ítelet. *Krupp*-gyár Németország leghatalmasabb fegyver- és fegyvergyár megtagadta az engedelmességet a megszálló franciáknak, ezért a francia hadbíró-ság *Kruppot*, *Hartüriget* és *Oeshank* 15 évi fogházra és 100 millió márká pénzbüntetésre ítélte. Ugyanannyi súlyos büntetéseket szabott a többi vádlottakra. Az ítélet rettenetes felháborodást keltett Németországban.

Anglia és a Ruhr-megszállás. *A Temps* véleménye szerint Angliának külön tárgyalásba kezd a németekkel a francia válaszigjegyzék megválaszolására. Angliának ez a lépése szakadást idézhet elő Franciaországgal szemben.

A román-cseh katonai megállapodás. A cseh külügyminiszterében Románia és Csehország képviselői meghosszabbították az országok közötti védelmi szerződést, melyet 1921 április 23-án kötöttek meg.

Az iri kapitulációja. Az iri köztársaságiak *De Valera* vezérével élükön felajánlották a kormánynak a teljes kapitulációt arra az esetre, ha a népszavazás dönt a köztársaság kérdésében.

Anglia és Oroszország között feszült a diplomáciai helyzet. A katolikus főpap kivégzése és egy boite hajó lefoglalása Moszkvában komoly helyzetet teremtett Anglia és Oroszország között, hogy a diplomáciai szakadásra van kilátás a két állam között.

Anglia rosszalja a franciák választat a német jegyzékre. Az angol kormány nagyon megütközött azon, hogy a franciák nem várták meg az angolok is határozni a Ruhr kérdésben.

Május 1-én véres összeütközések voltak Olaszországban. Olaszországban, ahol a fascizmus ül a kormánynon *Mussolini* nem engedélyezte a munkások május-i ünnepét. A tilalom ellenére Rómában, Milánóban, Trientben, Veronában és Nápolyban mégis megtartották a május-i ünnepet. *Milánói* híradás szerint, a fascisták felgyújtották a munkások kamara épületét és százhuszezer líra kárt okoztak, Trientben a bombák robbantottak fel, Veronában a munkások és fascisták ütköztek, Nápolyban a viilamostelepen négy embert pusztítottak a fascisták.

Kommunisták és szociálisták harca Münchenben. A napokban müncheni szociálisták és kommunisták külön gyűlést tartottak, a gyűlés végén a két felvonuló tömeg a *Stuben*burg-strasse sarkán találkozott és összeütközésre került a sor. Az utcai harcokban tízen megsebesültek.

A bécsi munkanélküliek tüntetése. Bécsben a munkanélküliek tüntetést tartottak és utána tüntető felvonulást rendeztek. A miniszterelnök akartak vonulni, azonban a rendőrség kardlappal szétverte a tüntetést.